

Milli mənəvi dəyərlərimiz...

Zəngin tarixi irsimiz milli kimliyimizin təsdiqidir

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Məqalə "Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi"nin maliyyə dəstəyi ilə "Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği" istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

Hər bir xalqı özünəməxsus edən, digər xalqlardan fərqləndirən şərtlərdən biri də mədəniyyəti və milli adət-ənənələridir. Milli mənəvi dəyərlərin, adət-ənənələrin, milli folklorun yaratıcısı isə xalqdır. Bu mənada, Azərbaycan xalqının zəngin mədəni irsi, yüksək mənəvi dəyərləri, qədim tarixə söykənən milli adət-ənənələri bütün dünyaya üçün nümunədir. Xalqımızın yaşatdığı və təbliğ etdiyi bəşəri ideyalar, adət-ənənələr və milli dəyərlər öz yüksək səviyyəsi ilə, qədimliyi və gözəlliyi ilə seçilib.

Bu istiqamətdə aparılan tədqiqatlar, elmi araşdırmalar da təsdiqləyir ki, Azərbaycan xalqı əsrlər boyu qədim köklərə malik maddi və mənəvi xəzinəsini qoruyub saxlamaqla yanaşı, inkişaf etdirib. Bu ənənələr, dəyərlərimiz milli folklorumuzda, şifahi xalq ədəbiyyatımızda, o cümlədən nağıllarımızda, atalar sözlərində, bəyatlarda, nəhayət, "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanında əksini taparaq uzaq keçmişin sınaqlarından çıxaraq müasir dövrümüzə qədər uzun və şərəfli bir yol gəlib.

Dövlətçiliyimizin tarixi çox qədimdir...

Mövzu barədə "Yeni Azərbaycan" a danışan folklorşünas Məhəmməd Məmmədov bildirir ki, yaşadığı coğrafiyadan asılı olmayaraq hər bir

azərbaycanlı öz tarixini, mədəniyyətini, özünün milli keçmişini, dövlətçilik ənənələrini bil-məli və yaşatmalıdır. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan tarixi türk tarixindən ayrı öyrənilə bilməz: "Tariximiz Şumerdən üzü bəri böyük bir yol keçib. Dilimizin, folklor motivlərinin bağlılığı bunu sübut edir. Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi əslində bununla bağlıdır. Miladdan öncə ən azı 2000 illik dövrdə Azərbaycan dövlətlərinin tarixini izləmək mümkündür. Miladdan sonra Azərbaycan ərazisində Manna Midiya ondan əvvəl Kutilər, Lullubilər və s. olub. Qafqaz Albaniyasının da ən böyük xalqı Azərbaycan türkləri olub. Dədə Qorqud motivləri eradan əvvələ gedib çıxır. Azərbaycan qədim türk vətənidir. Bəzən deyirdilər bizim dövlətimiz 18-20-ci ildə Milli Azərbaycan Xalq

rətdə saxlayan neçə-neçə söz dühanız tariximizi, mənəvi dəyərlərimizi öz poeziyalarında vəsf etməklə həm də yaşadıblar. Bu ölməz əsərlər həm də Azərbaycan xalqını və dövlətini dünyaya tanıdıb: "Əsrlər keçsə də aktuallığını itirməyən bu ədəbi nümunələr nəsil-dən-nəslə xalqımızı milli mənəvi, eləcə də ümumbəşəri dəyərlər əsasında tərbiyə edib. Bu zəngin bədii irsdə xalqın soykökünə bağlı olan adət-ənənələr yaşayaraq əsrimizə, yeni minilliyədək gəlib çatıb. Bütün bunların kontekstində Azərbaycan vətəndaşının varlığı göstərilir. Uzun illərin yolu və əsrlərin, qərinələrin sorağı bizi bu ənənələrə bağlayıb, dövrümüzə köprü salıb.

Müasir insanın formalaşması və özünü təsdiqi məhz milli mənəvi dəyərlərin təkmilləşməsi ilə sıx bağlıdır. Azərbaycan xalqı öz kökləri ilə bəşəri düşüncə və yaradıcı həyat fəaliyyətinin istiqamətlərini müəyyənləşdirib. Mənəvi dəyərlər toplusu,

mədəni irsimiz hazırda xalqımızın fəxr mənbəyi və dünya mədəniyyətinə töhfəsi kimi qəbul edilir. Milli-mənəvi dəyərlərin inkişafına göstərilən dövlət qayğısının günü-gündən artması və beynəlxalq təcrübənin tətbiqi istiqamətində görülən işlər mədəni irsin gələcəyinə nikbin baxmağa ümidləri artırır".

Dünya muzeylərində mədəniyyətimizin izlərini axtarmalıyıq

M.Məmmədov bildirir ki, Qarabağdakı böyük qələbədən sonra qurur duymalı və inkişafa addım atmalıyıq: "Mədəniyyətimizin, tariximizin, televiziyaımızın, təhsilimizin həmin qələbəyə layiq bir şəkildə qurulmasına çalışmalıyıq. Əsl Azərbaycan mədəniyyəti min illərlə dağıdılsa da, oğurlansa da amma izi itməyib. Biz böyük bir mədəniyyətin sahibiyik. Məsələn, Cənubi Azərbaycanda Həsənlə mədəniyyəti var. Onun qızıl əşyaları dünyanın hər yerinə yayılıb. Azərbaycan xalqaları, əlyazmalarımız dünyanın bütün muzeylərində var. Azərbaycan öz mədəniyyətinin sərhədlərini müəyyənləşdirməli, mədəniyyətinin izlərini dünya muzeylərində axtarıb tapmalıdır. Onların ən azı kataloqunu tutub tədricən toplamaq lazımdır".

Cümhuriyyəti ilə başlayıb. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti sadəcə dövlətçiliyimizin bir mərhələsidir. Demokratik Cümhuriyyət dövrüdür. Amma ondan əvvəl Səfəvilər, Avşarlar, Qacarlar, Atabəylər, Ağqoyunlular, Qaraqoyunlular ayrı-ayrı zamanların Azərbaycan tarixində özünəməxsus yeri olan dövlətlərimizdir. Nadir şah Əfşarın vəfatından sonra yaranan Azərbaycan xanlıqları ərazisinə görə o qədər böyük olmasa belə, hərəsinin ayrılıqda mühüm tarixi inkişaf mərhələsi mövcuddur. Bizim dövlətçiliyimizin tarixi çox qədimdir".

Əsrlər keçsə də, aktuallığını itirməyən incilər

Folklorşünas qeyd edib ki, yaradıcılıqlarında bəşəri ideyaları təbliğ edən Nizami Gəncəvi, Əfzələddin Xaqani, İmadəddin Nəsimi, Məhəmməd Füzuli və sözü ilə dünyanı hey-